

Debesuota, dieną 50°, naktį 45°
Saulė teka 5:56, leidžiasi 6:41.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6106
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Balandžio-April 26 d., 1973 m.

Kaina 15c

98

BREŽNEVAS PRIĖMĖ JAV SENATORIŲ GRUPE

KISSINGERIO "EUROPOS KALBOJE" TIK PREKYBA, VALIUTA, MUTAI

NEW YORKAS. — Pirmadienį prezidento patarėjas dr. Kissingeris Associated Press metiniame susirinkime pasakė ilgą kalbą apie Amerikos politiką Europos atžvilgiu. Kalbą, kuri pasakyta su prezidento Nixono žinia ir pritarimu, daug komentaru skyrė Europos spauda. V. Vokietijoje ir Britanijoje ji sutikta palankiai, o Prancūzijoje — su dideliu atsargumu. Kissingeris kalbėjo apie pasikeitusius laikus, naujas sąlygas, kurios reikalauja naujų sprendimų, pavadindamas šiuos metus "Europos metais", kurie atnaujinsią Atlanto sąjungą, kurioje ir Japonija turinti turėti savo vietą, kaip pagrindinis partneris.

Kissingeris užsiminė apie naują "Atlanto Chartą", tačiau nieko neužsiminė apie tokias tautas, kurios yra paverptos ir negali dalyvauti Europos vienybės ugdyme. Senoji "Atlanto Charta" turėjo kelis punktus, kuriuos galima būtų taikyti pavergtiesiems Europos žmonėms. Prezidentas Rooseveltas ir premjeras Churchillis 1941 m. rugpjūčio mėn. 14 d. tarp kitų dalykų skelbė principus: "Opozicija teritoriniams pakeitimams, kurie nesiderintų su laisvai pareikštu gyventojų noru". Ten buvo pareikšta teisė visiems žmonėms pasirinkti savo vyriausybės formą, pažadėta atstatyti suverenines teises tokiems žmonėms, iš kurių tos teisės buvo jėga atimtos. Kissingerio kalboje tokių temų visai nebuvo.

Kissingeris kalbėjo apie ekonomines problemas, nes toje srityje atsiradusi trintis tarp Amerikos ir Europos. Prekybos ir valiutos srityse reikalingas bendras klausimų sprendimas, reikalingos bendros gairės, kurias turės nustatyti valstybių vadai, neatiduosiant to gairių planavimo tik ekspertams. Ekonominė konkurencija, jei tęsiasi be jokių ribų, gali pakenkti ir kitiems santykiams, pareiškė Kissingeris.

Kai kurie laikraščiai Kissingerio kalbą lygina su valstybės sekretoriaus George Marshall Harvarde prieš 26 metus. Tada irgi buvo siūloma bendromis jėgomis spręsti bendras problemas. Dabar tu problema daugiau turi Amerika, konkurencija prekyboje daugiau kenkia Amerikai, negu Europai, kuri susiorganizavo į pajėgią ekonominę rinką. Washingtonas pats vienas negali išspręsti savo ekonominių problemų, todėl kalbama apie glaudų bendradarbiavimą su Europa ir Japonija.

Kritikuoja karinę Graikijos valdžią

LONDONAS. — Graikijos karinei diktatūrai švenčiant 6 metų sukaktį nuo perversmo dienos, užsienyje pareiškima padarė Constantine Caramanlis, buvęs per 8 metus Graikijos premjeru, dabar gyvenęs Paryžiuje. Jis ragino karinę klika sugrąžinti į Graikiją karalių Konstantiną ir perduoti valdžią civilinių politikų grupei, kuri sugrąžintų Graikijai demokratinę sistemą.

Caramanlis kartu kritikavo Ameriką, kuri remia Graikijos karinę diktatūrą. Buvęs premjeras kaltino karinę valdžią, kad ji įnešė netvarką į kariuomenės eiles, pakenkė Graikijos ekonomikai, prispaudė gyventojus ir spaudą, apgaudinėja pasaulį, žadėdama sugrąžinti demokratiją.

IŠ VISO PASAULIO

LAS PALMAS. — Sovietų šachmatininkas Leonidas Stein laimėjo tarptautines šachmatų varžybas Ispanijoje, sumušdamas buvusį pasaulio čempioną Tigran Petrosian, kuris liko antroji vietoj.

BONA. — Vokietijos policija sulaukė vyrą, kuris grasindamas pagrobti keleivinį lėktuvą, reikalavo paleisti iš kalėjimo Rudolfą Hessą, buvusį Hitlerio pavaduotoją.

SAIGONAS. — Didžiausio P. Vietnamo banko direktorius buvo apkalintas pinigų išieškojimu, bankas buvo uždarytas. Direktorių yra aukštų politikų draugas, pats parlamento narys ir Prekybos rūmų pirmininkas.

PHNOM PENHAS. — Į Kambojdijos sostinę Mekongą upe atplaukė dar 8 laivai, šie su naftos produktais. Komunistai laivų konvojų apšaudė, vienas korejietis jūreivis buvo nušautas, keturi sužeisti. Vienas tanklavis sužalotas. Laivų atplaukimas rishamas su praėjusios savaitės P. Vietnamo puolimu Kambojdijoje, kur vietnamiečiai išvalė komunistus nuo upės krantų.

SAIGONAS. — P. Vietname kiek sumažėjo karo veiksmų ir paliaubos buvo sulaužytos tik 66 kartus. Komunistai apšaudė vyriausybės pozicijas prie Hue miesto, kuriam pavojus dar neregias.

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas patvirtino, kad Kambojdijoje šiaurės Vietnamo karininkai apmoko kambojdiečius kareivius, kovojančius prieš vyriausybę. Hanojaus daliniai valdo ir naudoja artilerijos pabūklus bei tvarko tiekimą. Be šiaurės Vietnamo kariuomenės Kambojdijos karas greit pasibaigė.

LA PAZ. — Bolivijos vyriausybė pasitraukė "dėl įvairių priežasčių", kurios tačiau neskelbiamos. Ministeriai pažadėjo prezidentui toliau jį remti ir padėti išlaikyti "revoliuciją, pradėtą 1971 m. rugpjūčio mėn., "kada dešiniųjų generolas Banzer nuvertė kairiųjų vyriausybę.

BELFASTAS. — Šiaurinėje Airijoje pirmadienį įvyko daug protestantų parodų, kuriuose buvo prisiekta ištikimybė Britanijai ir pasisakyta prieš susijungimą su Airija. Kariuomenė ir policija prižiūrėjo tvarką ir didesnių incidentų nebuvo, nes arių slapta armija buvo pasiskelbusi paliaubas.

BELFASTAS. — Pirmadienį britų parlamento narė Bernadette Devlin susituokė su Michael McAliskey. Ji prieš 21 mėn. pagimdė dukterį, tačiau niekam nesakė, kas tėvas. Vestuvės įvyko katalikų bažnyčioje. Įtariama, kad jaunavedys yra aktyvus slaptos arių armijos narys.

Mississippi vanduo prie West Alton, Mo., apėmė laukus, liko tik geležinkelio pylimas ir prie jo prisiglaudę artimųjų gyventojų automobiliai.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Kinijos vyriausybė paskelbė, kad ji pasirašys tarptautinę sutartį, uždraudžiančią branduolinius ginklus Pietų Amerikoje. Tai diplomatinis Meksikos prezidento Echeverria laimėjimas.

◆ Filipinų jūroje nuskendo JAV minogaudis "Force", tačiau visi 65 jūreiviai buvo išgelbėti. Laive kilo gaisras, kurio nepavyko užgesinti.

◆ Vakar Amerikos karo aviacija turėjo didžiausią puolimą Kambojdijoje. Didieji B-52 lėktuvai numetė po 30 tonų bombų kietvienas.

◆ Patvinusios upės Illinois valstijoje padarė daug nuostolių. Tokių potvynių nebuvo jau 200 metų.

◆ Trys Skylab astronautai vakar pradėjo trijų savaičių karantiną prieš skridimą į erdvės erdvės laboratoriją.

◆ Washingtono spauda skelbia, kad buvusio prokuroro Mitchell žmona Martha yra pakviesta į Watergate bylos apklausinėjimą.

◆ Aštuoni indėnai prie Wounded Knee kaimo buvo suimti, nes jie prisiėmė federalinės valdžios pareigūną. Indėnai nebuvo iš tų, kurie okupavę laiko kaimą, bet jų priešai, atvykę "sutvarkyti" okupantų.

TEHERANAS. — Irane buvo suvažiavę Amerikos ambasadoriai pasitarti. Konferencijoje dalyvavo apie 30 diplomatų nuo Viduriniųjų Rytų valstybių iki Pietryčių Azijos.

Tito pristatė naują konstituciją

BELGRADAS. — Jugoslavijos parlamente prezidentas Tito pasakė kalbą apie naują konstituciją, kuri yra jau ketvirta nuo 1946 metų. Tito žadėjo, kad naujoji konstitucija atneš revoliucinius pasikeitimus ekonominiame ir socialiniame Jugoslavijos gyvenime. Darbininkų balsas pramonės ir prekybos įmonėse sustiprės, tuo būsiu priartėta prie pagrindinių marksizmo principų.

Tito aiškino, kad paskutinieji valymai ir disciplinos sugriežtinimas komunistų partijos eilėse nereiškia, kad Jugoslavija atsisako savo politinės linijos užsienių atžvilgiu. Toliau būsianti praktikuojama nesusirėšimo su Rytais ar su Vakarais politika.

REIKALAUJA NUBAUSTI LAKŪNUS, KURIE BENDRADARBIAVO SU PRIEŠU

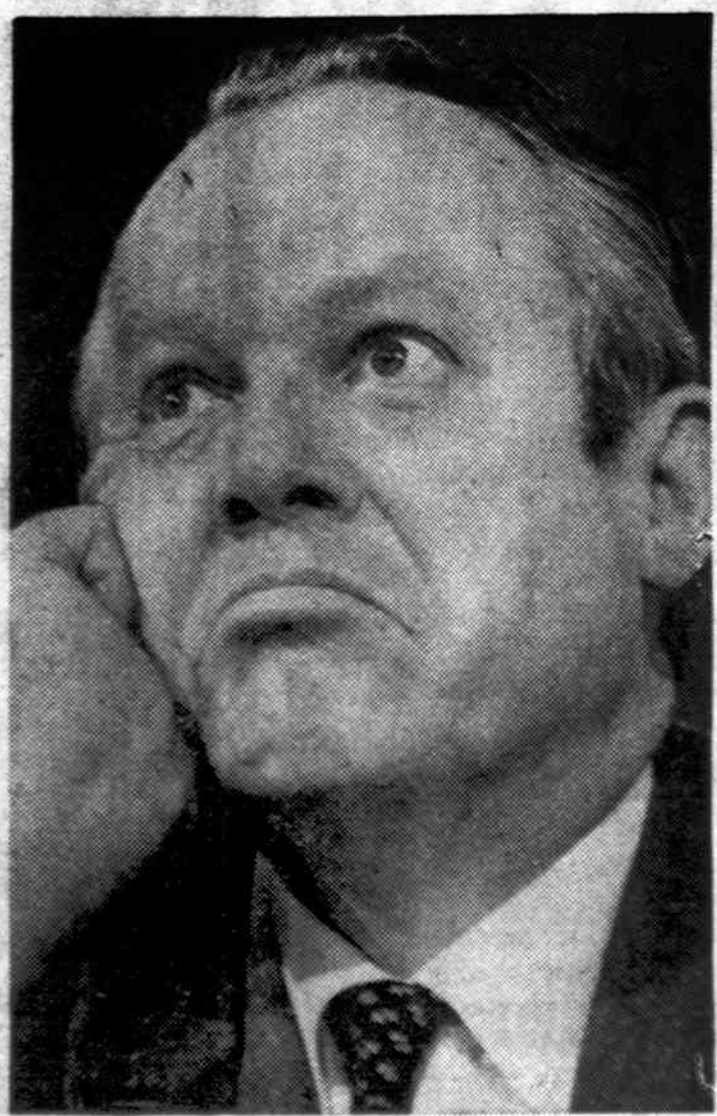
WASHINGTONAS. — Iki šiol Pentagonas bandė nuslėpti amerikiečių karo belaisvių Hanojuje buvusius nesusipratimus ir kai kurių belaisvių bendradarbiavimą su priešais. Dabar atsiranda tokių belaisvių, kurie reikalauja bausmių tiems, kurie savo draugų sąskaiton kolaboravo su vietnamiečiais ir išdavinėjo savo draugų už didesnę maisto porciją ar už daugiau laisvų stovyklų sistemoje.

AP paskleidė pasikalbėjimą su pulkininku Theodore Guy, 44 metų lakūnu, kuris Hanojaus nelaisvėje išbuvo ketveris su puse metų. "Dauguma amerikiečių laiko mus visus herojais, bet tai neteisybė, mes turėjome savo gerus ir blogus vyrus, herojus ir bailius", pareiškė pulkininkas. Jis reikalauja karinės vadovybės, kad ji nubaustų, įrašydama į tarnybos lapus papeikimus tokiems kariams, kurie atvirai, o kartais ir neverčiami, savanoriškai, bendradarbiavo su priešais. Tokių buvo mažiau kaip 20, pasakė pulk. Guy.

Pats pulkininkas, kaip vyriausias laipsnis, buvo stovyklos komendantas, kuriam teko suorganizuoti susižinojimą, discipliną ir elgesio normas belaisvių stovykloje, vadinamoje "Plantacija". Pradžioje jam teko vadovauti 50 lakūnų grupei, o vėliau

ji padidėjo iki 108 vyrų. Kai kurie priešai išdavė susižinojimo metodus, už tai komunistai pulkininką nubaudė kankinimais ir mušimais. Pentagonas pažadėjo prarasti tarymus ir prasižengusius nubausti.

Didelė dauguma amerikiečių lakūnų su priešais bendradarbiavo, darė įvairius pareiškimus tik po ilgų kankinimų, tačiau atsisakė tokių, kurie nuo pat pirmųjų dienų priešui pataikavo, žiūrėdami tik savo asmenines geroves. Jie gamino priešui propagandinę mediją, išdavinėjo savo draugus. Jie būdavo daug geriau laikomi. Išdavikai vaikštinėdavo saule nudegę po stovyklos kiemą, kada jų draugai sėdėdavo primušti mažose celėse. Išdavikai gaudavo daugiau maisto. Teisingumas reikalauja, kad jie atsiimtų savo užsitarautas bausmes, pareiškė pulkininkas Guy.

Valstybės prokuroras Richard Kleindienst buvo irgi apklausinėjamas Watergate bylos aiškinančio komiteto. Nuotraukoje jis neatrodo laimingas.

BREŽNEVAS "PLAUNA SMEGENIS" SVEČIAMS AMERIKOS SENATORIAMS

MASKVA. — Sovietų Sąjungai taip rūpi prekiauti su Amerika gauti MFN privilegijas (most favored nation), kad pats Brežnevas tris su puse valandos kalbėjo su septyniais Amerikos senatoriais, prekybos komiteto nariais. Šie po pasikalbėjimo buvo sužavėti Brežnevo "nuoširdumu, atvirumu" ir senatoriams parodytu dėmesiu. Sen. Beall iš Marylando pareiškė, kad prezidentas Nixonas galėtų pasimokyti iš Brežnevo, kaip elgtis su kongreso nariais. Brežnevas ilgiau laiko paskyręs senatoriams, negu Nixonas paprastai skiria.

Laose pasikeitė JAV ambasadorius

VIENTIANE. — Iš Laosio išvyko į Ameriką ambasadorius McMurtrie Godley, išbuvęs Laose nuo 1969 m. liepos mėn. Jis valstybės departamente užims Rytų Azijos ir Ramiojo vandenyno reikalų pasekretoriaus vietą, kurią turėjo Marshall Green.

Nauju ambasadorium Laose paskirtas Charles Whitehouse, buvęs ambasadoriaus Bunkerio pavaduotojas Saigone. Ambasadorius Godley buvo tvirtas Laose vyriausybės rėmėjas ir visada rekomenduodavo komunistų agresiją sutikti su aviacijos puolimais Laose ir Kambojdijoje.

Meksikos prekybos sutartis su Kinija

PEKINAS. — Meksikos prezidentas Luis Echeverria Alvarez pasirašė su Kinija prekybos sutartį, kuri leidžia abiejų šalių laivams plaukti į kitos uostus, nustato prekybos labai palankius muitus ir aptaria pinigų pasikeitimą.

Meksikos prezidentas pareiškė spaudai, kad prekyba su Kiniais nereiškia jokių politinių pakeitimų Meksikos sistemoje. Kai kurie dešinieji Meksikos laikraščiai kritikavo prezidento kelionę į komunistinę Kiniją. Į tai prezidentas atsakė nurodydamas, kad jis aplankė ir tokias karalystes, kaip Britanija, Belgija ir tada kritikai tylėjo. Meksikos konstitucija respektuoja visas sistemas ir leidžia man aplankyti monarchijas ir socialistines be jokio pagrindo aliarmui, pareiškė prezidentas.

Meksika eksportuos į Kiniją medvilnę, cukrų, tekstilę, batus, vaistus, elektros prekes ir trąšas, o pirkis Kinijoje šilką, muzikos instrumentus, prieskonius, odas ir kai kuriuos maisto gaminius.

Naujas Libano premjeras Hafez

BEIRUTAS. — Nauju Libano premjeru paskirtas Amin Hafez, 47 metų ekonomistas. Jo paskyrimas laikomas ženklu, kad Libanas ir toliau palaikys glaudžius ryšius su Palestinos pabėgėliais. Buvęs premjeras Salam pasitraukė po Izraelio agentų puolimo Beirute, kur žuvo trys žymūs palestiniečių vadai. Naujas premjeras yra ne tik žinomas savo ryšiais su palestiniečių grupėmis. Jis pats užaugo Jeruzalės mieste, kai jį valdė britai. Jo tėvas buvo religinis teisėjas, — aukštos pareigos musulmonų pasaulyje. Naujo premjero žmona yra žurnalistė, kurios straipsniai plačiai spausdinami Palestinos pabėgėlių spaudoje.

Brežnevas pareiškęs senatoriams, kurių tarpe buvo Frank Moss iš Utah, Vance Hartke iš Indianos, Robert Griffin iš Michigan, Howard Baker iš Tenn., ir kt., kad jis neieš žydų problemų atsistoti prekybai su Amerika skersai kelio. Žydų klausimas būsias sutvarkytas, švietimo mokesčiai esą suspenduoti. Brežnevas kalbėjė apie ilgalaikę, daug apimančią prekybą.

Senatoriai jau pareiškė, kad sen. Jacksono papildymas, kuris draudžia ratifikuoti prekybos sutartį, kol Kremlius nenaikins išvažiavimo mokesčių, dabar turės daugiau sunkumų. Brežnevas esąs nuosirdus ir tikrai noris prekiauti su Amerika.

Idomu, kad senatoriai ne nebando Maskvoje susitikti su vietiniais žydais, kurie su 100 parąų paskelbė vėl pareiškimą, ragindami Amerikos žydus netikėti Brežnevo pažadams, nes valdžia neduodanti vizų daugiau mokytiesiems žydams. Tūkstančiai negalės išvaivoti, nes jų žinios svarbios "sovietų saugumui", sakoma pareiškime.

Brežnevo noras prekiauti su Amerika visai suprantamas. Sovietams reikia ne tik duonos, kurios patys nesugeba išsiųginti, reikia Amerikos kapitalo ir technologijos Sibiro žibalui ir dujomis, reikia elektroninių aparatų ir vartotojų prekių.

Pagal svarstomus planus, Amerika turėtų Sibire investuoti bilijonus dolerių, įrengti įvairių žaliavų, ypatingai dujų, naftos eksploatavimo įmones, nutiesti vamzdžių linijas, o Kremlius už visa tai atsilųgintų po 10 ar daugiau metų dujomis ar žibalu. Klausimas ar sovietų valdžia tada dar norėtų laikytis susitarimo? Nenuostabu, kad Amerikos vyriausybė pirma nori paieškoti kitų dujų ar naftos šaltinių, prieš griebdama Maskvos pasiūlymą.

SEATTLE. — Washingtono valstijoje telefono pasikalbėjimo kaina pakeliama iki 15 centų. Panašūs pakėlimai planuojami ir kitose valstijose.

ADDIS ABABA. — Etiopijoje lankėsi jaunesnysis prezidento brolis Edward Nixon su žmona. Jį priėmė imperatorius Haile Selassie. Iš Etiopijos Nixonas išskrido į Bombėjų, Indiją.

Naujasis Libano premjeras vyriausybę sudaro iš įvairių pagrindinių partijų, jų tarpe ir kairiojo sparno, kuris ypatingai remia palestiniečius. Vidaus reikalų ministeriu numatytas Kamel Jumblatt, kuriam teks rūpintis Libano saugumu ir palestiniečių reikalais. Nedidėleje 2.5 mil. gyventojų valstybėje yra apie 250,000 palestiniečių pabėgėlių, kurie sudaro vyriausybės ypatingų rūpesčių.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDZIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIUS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

X-I METAI

Nr. 17 (411)

LIET. SKAUTŲ S-GOS VISUOTINIO KORESPONDENCINIO
SUVAŽIAVIMO PIRMININKAS

v. s. Pranas Karalius, fotografo "pagavęs" beprekiaujant Clevelando Ka-
ziuko Mugėje kovo 24. Iš jo plokštelės perka J. Gudėnas, "Pilemų" tuntu
tėvų pirmininkas.

Vlado Bacevičiaus nuotr.

Tarptautinis

VADŲ SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE

Steigiamas Tarptautinis Egzily Skautų Biuras

Mintis susaukti tarptautinį atsakingųjų skautų vadų su-
važiavimą nebuvo spontaniška, o subrandinta ilgesnio laiko, nes
aktualios organizacinės problemos ir nuolatinis interesas tautybių
skautiškos veiklos lygi kelti ir stiprinti kiekvienai vadajai teikė
tų patį rūpesčių.

Toks suvažiavimas Estij, Lat-
vių ir Lietuvių Seserijų Vyriaus-
sų Skautininkų iniciatyva bu-
vo susauktas New Yorko Kul-
tūros Židinyje balandžio 7 d. Be
pabaltiečių dar dalyvavo Ven-
grų, Lenkų ir Ukrainiečių S-gų
pirmininkai bei Vyriausios
Skautininkės — kai arba įgalioti
atstovai. Kadangi šie 6 tau-
tybių atstovai reprezentavo ar-
ti 30,000 organizuoto skautiško
jaunimo sąjūdžiui, suvažiavimą
reikia vertinti, kaip svarbų įvy-
kį.

Lietuvių skautijai atstova-
vo: LSS VS v. s. Lile Milu-
kienė, ASS Pirm. s. S. Ged-
gaudienė, LSB VS v. s. P.
Molis ir VEP v. s. Č. Kiliulis.

Draugiška ir jaukia nuotaika
atstovų buvo plačiai išdiskutuoti
šie rūpimi klausimai:

1. Kooperacija tarp mūsų or-
ganizacijų: abipusė informacija
apie ateities veiklos planus ir
bendradarbiavimo galimybes,
siekiant bendro tikslo.

2. Bandymas suorganizuoti
tarptautinę (suv-me atstovau-
jamų 6 tautybių) skautų tų
stovyklą, kuriai vengrai jau pa-
sistė ir savo gražiai įrengtą sto-
vyklavietę. Šiai idėjai vispusi-
kai pritarus, vengrų atstovai su-
tikio imtis iniciatyvos tolimes-
niams organizaciniams darbams.
Tam org-jų įgalioti atstovai su-
siriniks š. m. birž. 2 d. New
Yorko tolimesnei studijai ir kon-
krečioms darbams. Jų nutari-
mai bus perduoti org-jų vadi-
joms tvirtinti.

3. Suvažiavimo atstovai, jaus-
dami bendrą ir gilų norą išlai-

kyti tikrą skautišką dvasią ir
tautinį palikimą bei tradicijas
savo skautų organizacijose, su-
drąsė ir pilnu pasitikėjimu pri-
tarė lenkų atstovo pateiktam
siūlymui įkurti Rytų ir Centri-
nės Europos tarptautinį egzily
skautų tų Biurą.

Bendrą mintį išvedus iš gau-
sų pasisakymų, buvo jaučiama,
kad

tik stiprus, darniai sukoor-
dinuotas, tautybių skautiš-
kas sąjūdis įstengs palaikyti
prasmingus ryšius ir už-
imti jam priklausomą vietą
gyvenamųjų kraštų bei pa-
sauliniame skautų judėjime.

30,000 organizuoto skautiško
jaunimo sąjūdis ne tik privalė-
tų būti pastebėtas, bet ir įver-
tintas.

Šiems užmojams įgyvendinti
Latvių S-jos V. S. sutiko kvies-
ti org-jų įgaliotinių komitetą
(taip pat birž. 2 d. N. Y-e) atei-
ties planams ir programai suda-
ryti. Tik visų org-jų patvir-
tinti komiteto nutarimai bus
vykdomi.

4. Suvažiavimas pasiuntė svei-
kinimo laiškus kraštų vyr. skau-
tų S-gų Seserijai bei brolijai.
Turiningą dienos programą
aigdamas, suvažiavimas entu-
ziastingai išreiškė skautišką pa-
dėką šio suvažiavimo globėjai
LSS VS v. s. Lilei Milukienėi,
suvažiavimo iniciatorėms ir New
Yorko Neringos skautų tuntui
bei vyr. skautų Vilijos židiniui
už gražų — nuoširdų priėmi-
mą ir turtingas vaišes.

s. Gudaitis

SV. JURGIO DIENA CHICAGOJE

bus minimo balandžio 29

Pranešama, kad Chicago's
skautų tų bendra iškilminga sv.
Jurgio dienos sueiga įvyks ba-
landžio 29 d., 11 val. ryto, Bogan
mokyklos sporto salėje.

Dalyvauja visi Chicago's skau-
tų tų tunti ir akademikai. Aka-
demikai, kurie neturi pareigų

tuntuose, žygiuoja su akademi-
kais. Visi renkas 10:30 val. ry-
to. Į salę žygiuoti pradėsime
11:00 val. Visi dėvime tvarkingas
uniformomis. Tėveliai
prašome nesivėluoti ir laiku pri-
statyti skautus-tes į nurodytą
vietą.

Tėveliai ir svečiai, o ypač šiuo
metu aktyvioje veikloje neda-
lyvauja skautininkai-kės, skau-
tai vyčiai ir vyr. skautės yra ma-
loniai kviečiami sueigoje daly-
vauti.

TARPTAUTINIS SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE DARBO METU

Prie stalo pirmininkauja iš Toronto atvykęs estij Vyr. Skautininkas Hilja Kuutma. Jos dešinėje — mūsų
Vyriausias Skautininkas v. s. Lile Milukienė.

AUKSINĖMS SUKAKTUVĖMS

rašo v. s. Ant. Saulaitis,
ilgametis "Skautų Aido"
redaktorius

SKAUTŲ AIDO bendradarbis
v. s. Č. Senkevičius žurnalo 50
metų sukakties proga paprašė
v. s. Antaną Saulaitį, Sk. Aido
kūrimosi pradžioje skautavusį
Siauliuose ir vėliau (1929-37,
1938-40 ir 1964-6 m.) buvusį
SA redaktorių, pasisakyti ke-
liais klausimais.

1

Nuo 1922 m. rudens labai pa-
gyvėjęs Saulių skautų tų veiki-
mas (prasidėjęs 1920 m. pava-
sarį) išsireiškė ir spaustuvėje
spausdintu laikraščiu.

SKAUTO AIDO, tada šiaulių
skautų laikraščio, nr. 1 išėjo 1923
kovo 15 d. Jį leido skautų DLK
VYTAUTO ir skautų MARGOS
draugovės. Iniciatoriai ps. Va-
cys Baniulis, ps. Ignas Tama-
šauskas, ps. Aldona Veitaitė
(Bartuškienė), skautas Algirdas
Jakševičius ir kiti.

Skautų tų nuotaika buvo
džiaugsminga. Negausius tada
skautų tų rėmėjų būrelis taip
pat džiaugėsi jaunimo pastango-
mis; tarp jų — kun. Vl. Mažo-
nas, mokyk. J. Rimkus ir k.

2

Nedidelėms išlaidoms mokėti
teko imti iš draugovių kuklių iš-
dų, pardavinėti laikraštį atski-
rais numeriais; žinoma, vienas

kitas rėmėjas pridėjo šokių to-
kią auką laikraščiolei parenti.
Pirmuoju administratoriumi
buvo skautas P. Spudas, vėliau
— skautas Vacys Lukauskas
(Siauliuose), dar vėliau (jau
Kaune) — ps. Jonas Daniusevi-
čius, ps. Viktoras Kastanauskas,
s. Aleksas Mauragis ir k.

Su lėšomis Sk. Aidas, galima
sakyti, vargo visą savo ilgą gy-
venimą: niekad nebuvo jų per
daug, o dažnai, ir labai dažnai
— jų nepritekdavo.

3

Po metų Skautų Aidas, kad
ir dar spausdinamas ir adminis-
truojamas Siauliuose, tuometinio
Vyriausio Skautininko v. s. V.
Senbergo buvo padarytas visos
Lietuvos skautų tų laikraščiu.
Dar metais vėliau buvo visi-
kai perkeltas į Kauną, kur buvo
ir Vyriausias Skautų Štabas.

Po pirmojo oficialaus (atsa-
kingojo) redaktoriaus ps. Vo.
Baniulio (Siauliuose), vėliau at-
sakingaisiais redaktoriais buvo
ps. Ig. Tamašauskas, s. Viktoras
Ceceta, iš karto 3 — ps. J. Mer-
kis, ps. Ed. Zabaraukas ir ps.
A. Graževičius, po jų — s. A.
Saulaitis, s. Kazys Laučius ir
vėl v. s. A. Saulaitis; tai Lietu-
voje.

4

Ligi 1931 m. Sk. Aido prenu-
meratėmis platinti labai sek-
davosi. Tada daugiausia būda-
vo siuntinėjama vienetams pla-
tinti atskirais numeriais vieto-
vėse.

Dėl piniginių sunkumų, ir iš
dalies dėl organizacinių vasari-

nų persitvarkymų, kasmet, ligi
mokslo metų pabaigos (ligi bir-
želio mėn.) Sk. Aido išeidavo
keli (4-6) numeriai, o rudenį vėl
negalėdavo pasirodyti, ligi po
Naujų Metų.

Nuo 1931 m. pagrindą sudarė
prenumeratinė sistema. Labai
padidėjo ir prenumeratorių skai-
čius. Pajamų duodavo ir skelbi-
mai. Gaudavo ir aukų bei para-
mos. Pati Sąjunga rūpinosi laik-
raščio gerove.

Kiek metų ejęs mėnesiniu,
vėliau kelerius metus ejo dvi-
savaitiniu žurnalu.

5

Skautų Aidas buvo lietuviško-
sios skautybės atspindys visą
laiką. Pirmąjį dešimtmetį sa-
vąją skautybę kūrė pats jau-
nimas, laikui bėgant vis labiau
ir vis uoliau vyresniųjų — mo-
kytojų, kariškių, dvasininkų, vi-
suomenės žmonių — palaikomas.

Taip buvo ir su Skautų Aidu.
Gausiai bendradarbiavo moks-
leiviai (iš visų Lietuvos vietų,
kur būdavo skautų tų vienetų)
ir studentai. Bet bendradarbiau-
davo ir jau su vardu žmonės —
rašytojai, dailininkai, pedago-
gai, kariškiai, kunigai ir k.

6

Skautų Aidas, aišku, turėjo
didelės auklėjamosios reikšmės.
Pirmiausia — informacija, vei-
klos aprašymai, ideologinės sri-

ties temo, praktinių patarimų
šaltinis, skatintojas ir t. t.

Be to, ugdė ir rašantius bei
jaunuosius bendradarbius; daug
buvusių Sk. Aido talkininkų iš-
ėjo į žymiąs plunksnos žmones.

Sk. Aidas iš kitų tada jauni-
mo periodinių leidinių išsiskyrė
r tuo, kad jis dėjo nemažą me-
džiagos (rašinių, brėžinių, pie-
šinių, schemų ir p.) praktiniams
dalykams, kurie įėjo ar neįėjo į
skautų programas, bet kurie
aunimui teikė nurodymų užsi-
mti, ką daryti konkrečiai, dirb-
ti, ką rankomis ir p. Tuo metu tai
tam tikra prasme buvo naujas
dalykas jaunimo periodikoje.

Žinoma, beletristiniai rašiniai,
nuotykių bei kelionių aprašymai,
įžymiųjų žmonių idomos bio-
grafijos ir k. buvo taip pat bū-
dingas Sk. Aido turinio bruožas.

7

Sk. Aido tiesioginė laikysenos
linija — lietuviškoji skautybė;
tai linijai jis ir buvo visiškai
atsidėjęs.

Lietuvoje ejo ir daugiau laik-
raščių bei žurnalo jaunimui, be-
veik visais atvejais užimančių
tam tikros linkmės kelią: labiau-
siai organizacijų laikraščiai.

Vėliau švietimo Ministerija
pradėjo leisti moksleiviams žur-
nalą. Lietuvos Raudonasis Kry-
žius daug metų leido gerą žur-
naliuką vaikams.

Kokio koordinuoto tarp jau-
nimo žurnalo bei laikraščių ben-
dradarbiavimo nebuvo. Ir tai bu-
vo natūralu.

8

Lietuvoje Skautų Aidas tar-
pais būdavo ir kitų skautiškiųjų
ar skautams-ėms leidinių leidė-
jas. Išleista R. Baden-Powellio
Skautybė Berniukams, Skauty-
bė Mergaitėms, Skautų Vado-
vui, didelis stovyklavimo vado-
vėlis, didelė žaidimų knyga
žaisk!, didelis skiltininkų vado-
vėlis, fotografavimo vadovėlis
ir t. t.

Taip pat prof. S. Kolupailos
išpopuliarintos baidarių kelionės
upėmis būdavo ruošiamos Sk.
Aido vardu.

Būdavo ruošiami įvairūs kon-
kursai, visokios varžybos ir t. t.

9

Nepriklausomai Lietuvoj pa-
skutinis Skautų Aido (tada dvi-
savaitinio) numeris išleistas
1940 birželio 15 d. data. Var-
giai jis besisiekė visus savo
skaitytojus. Tų metų birželio
15 d. sovietų raudonoji armija
okupavo Lietuvą. Tuoju buvo su-

Lietuviai mokslo pasaulyje

Romualdas L. Barauskas, 1970
metais baigęs chemiją Loyola
University of Chicago, o dabar
dirbąs įstaigoje GTE Automatic
Electric Laboratories, Inc., North-
lake, Illinois, yra bendraauto-
rius straipsnio apie vario elektro-
galvanizavimo skiedinių palygi-
nimą galvanizuotos vielos ele-
mentų gamyboje, kuris yra pa-
skelbtas leidinyje Plating, tomas
60, nr. 4 1973 m. balandžio mėn.

E. E. Užgiris iš General Elec-
tric Research and Development
Center, Schenectady, New York
yra bendraautorius straipsnio
apie koloidų pastovumo nusta-
tymą polielektrolitiniuose skie-
diniuose per laser Doppler spek-
troskopiją, kuris yra išspausdin-
tas leidinyje Nature-Physical
Science, tomas 242, nr. 118 1973
m. balandžio mėn. 2 d.

Saulius Šimoliūnas

laikytas Sk. Aido leidimas, o už
trupmo laiko okupacinės val-
džios uždaryta ir Lietuvių Skau-
tų Sąjunga.

10

Nepaprastai svarbu, kad Skau-
tų Aidas gyvuotų ir toliau!
Tuo rūpinis tenka visiems —
tiek vadovams-ėms, tiek skau-
tams-ėms, tiek ir tėvams bei rė-
mėjams.

Būtina ne tik išlaikyti tobulą
Skautų Aidą (tai labiausiai LSS
vadovybės, redakcijos ir bendra-
darbių rūpestis!), bet taip pat
lietuvių labui ir mūsų skau-
tybės ugdymo uždaviniams bū-
tina jį išlaikyti naudojama,
skaistą, studijuojamą (tai vie-
tinių vadovų tų, tėvų ir vyres-
niųjų auklėjimo pareigos).

Tebūnie ir toliau skautų Ai-
das kiekvieno LSS nario paly-
dovas ir kiekvienos skautiškos
šėimos nuolatinis lankyto-
jas.

Ilgiausių Metų! Budžiu!
Jūsų v. s. Antanas Saulaitis

NAUJI CHICAGOS SKAUTININKAI

bendrame rate duoda skautininko žodį balandžio 1. Tai (kairėje) — ps. R. Sparkis
ir ps. R. Strikas.

Gintaro Placho nuotr.

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųtimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui
Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių,
nemoka pašto persiųtimui išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or-
derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

UNITED IN SCOUTING

GIRL GUIDES AND BOY SCOUTS

PLAKATAS NEW YORKE TARPTAUTINIAME SUVAŽIAVIME

Piešė vyr. skautė Dalia Bagdžionaitė.

ATSIMINIMŲ TROŠKULYS

arba

Kaip gudriai praradom Klaipėdą

Dabartinis metu susikryžiuo-
vo kardai dėl Klaipėdos prara-
dimo. Tema plati, bet ir šli-
di. Tekstui labai pagalbota, kokiais
atsiminimais ir kas padės Lie-
tuvos okupantams įrodinėti ko-
kie lėpšiai, imperialistų — kapi-
talistų sukto politikos aukos
buvo Urbšys, Škirpa, dr. Any-
sas Klaipėdos lietuviai ir visa
Lietuva.

Tarim du puslapiu Mažosios
Lietuvos, tai jos kultūrinė, poli-
tinė kova prieš kaizerių, ypač
nacių brutalumą ir Klaipėdos at-
vadavimą. Klaipėdos ir krasto
išvadavimas — sukilimas buvo
ir liks gražus, net romantiškas,
kartu — ir sekmingas puslapis
mūsų istorijoje. Apie tai mes da-
giau ar mažiau ir pasidžiaugiam,
ir padejuojam, sukilimo sukak-
tuves paminėdami.

Gražu ir gerai.

Dabar kardai ir plunksnos če-
ža: kaip mes praradom Mažąją
Lietuvą ir Klaipėdą? Stropumo
ir užsėdimo netruksta. Sujudo
sukruto su padidinamais stiklais
ieškoti, kokį raštą parašė mi-
nisteris J. Urbšys, kaip jis grį-
žo iš Ribbentropo kanceliarijos
— inkvizicijos. Dr. M. Any-
sas paskelbė jo atsiminimais parem-
tą pasikalbėjimą su Urbšiu. Ten
šiek tiek parodoma, kaip naciai
naudojosi savo mokytojų —

Kremliaus despotų metodais.
Naciai be jokių skrupulų sulami-
dė Čekoslovakijos prezidentą
Hacha, labai vykusiai pasisavin-
tais iš Kremliaus būdais ir in-
strumentais. Apie tai gal ir de-
rėtų išsamiau pasikalbėti.

Dr. Anyso balsas atsiliepė p.
K. Širpa. Čia būtina pridėti,
atsiliepė buvęs Lietuvos pasiun-
tynys prie Trečiojo Reicho. Ten-
ka manyti, Škirpa ir pats Dievas
galėjo kvėpti idėją, kuo paremti
Urbšio grumtynes su gestapis-
tu Ribbentropu? Anyso pareiš-
kime Škirpos pozicija gana sa-
votiška. Anuo metu Škirpa Urb-
šį įtikinęs, kad Trečiojo Reicho
ir Lietuvos padangėje tuo tarpu
didelių debesų nesimatyti. Su
tokiu šviesoku paguodimu Škir-
pa palydi Urbšį ir Ribbentropo,
mūsų amžiaus inkvizicijos pa-
gerinimais aprūpintą virtuvę —
Reicho Užs. Reikalų ministeri-
ją, iš kurios Urbšys išeina apdir-
btas — užleisti naciams Klaipė-
dą ir Mažąją Lietuvą.

Urbšiu atsilankius į Berlyną,
dr. M. Anyso žiniomis nušviestas
mūsų pasiuntinys Berlyne, at-
rodo, kaip iš medžio iškirtęs. Į
tai, savaime suprantama, Škir-
pa atšauka: kaip ir kada jis in-
formavo Urbšį, ir kada jis buvo
ten, kur turėjo būti. Keistoka ir

painu, kai palygini dr. M. Anyso
ir Škirpos pareiškimus.

Dr. M. Anysas tikina, kad Urb-
šys, Reicho lektuvu skraidina-
mas iš Berlyno į Kauną padaręs
šiokių tokių užrašus, kaip kas
dėjosi Ribbentropui ultimatyviai
pareikalavus užleisti naciams
Mažąją Lietuvą, o Škirpa atsi-
liepia, "tuoj po sugrįžimo... iš
vizito pas von Ribbentropą, bū-
tent 1939 kovo 20 d. po pietų, o
ne pakelį grįžtant į Kauną
traukiniu".

Skirtumas tarp dr. Anyso ir
buvusio Lietuvos pasiuntinio ga-
na platus. Škirpa tikina, kad
Urbšys norėjo pasimatyti su
Ribbentropu ir Škirpa paruošė
kelį tokiame pasimatyme. O
dr. Anysas tikina, kad Urbšys ir
Lietuvos vyriausybė vengė ir
užsukti į Berlyną, vengė ir Rib-
bentropo, Škirpa Urbšio kelionę
dėl Klaipėdos praradimo vadina
vizitu. Ta proga nukrypim į
šalį.

Albert Speer, Hitlerio dešinioji
ranka, savo atsiminimuose "In-
side the Third Reich" rašo, kaip
pats Hitleris pareiškė apie Če-
koslovakijos prezidento Hachos
sulaukymą: "Aš turėjau taip
apdirbti (sulaukymą) — belabo-
red) seną vyrą, kad jo nervai vi-
sai jį apleido, ir jis (Hacha) bu-
vo gatavas pasirašyti, bet tuo
kartu jis gavo širdies ataką. Ša-
lutiniam kambaryje Dr. Morell
(Hitlerio asmeninis gydytojas,
R. D.) davė injekciją, bet šiuo
atveju per daug efektinga, Ha-
cha atgavo jėgas ir atgijo, ir
vėl atsisakė pasirašyti, pakol aš
jį galutinai nuvariau". Tada, ži-

noma, Hacha pasirašė Čekoso-
lovakijos laidotuves — pasidavi-
mą Reicho malonei. Taip apdir-
binėjo atstovus pats Hitleris.
Gal kas parašytų plačiau, kaip
apdirbinėjo Ribbentropas?

Mūsų atstovas Trečiam Rei-
chui K. Škirpa rašo... "o man pa-
lydint jį (Urbšį, R. D.) kovo 20
d. apie pietus į vok. Užs. Rkl.
Ministeriją, jam pačiam pasitei-
ravus apie mano asmenišką nu-
jautimą, atsakiau, jog nebūčiau
nustebintas, jei Ribbentropas
pateiktų p. Urbšiu jau gatavai
išskęstą visišką".

Hitleris Urbšį apdirbti pave-
dė Ribbentropui. Škirpa p. Urb-
šį pavaišina išskęstu visišku.
Atrodo, gan pakili nuotaika bu-
vo, kai p. Urbšys ir atstovas
Škirpa žengė prie apdirbėjo —
Ribbentropo durų.

Iš dr. Anyso pareiškimo susi-
daro išvada, kad Urbšio pareiš-
kimas, grįžus iš Berlyno, buvo
žodinis, o Škirpa tikina, kaip
jau minėta, kad pas jį, atstovy-
bėje, po pietų buvo surašytas
Urbšio pareiškimas ir pats Škir-
pa tą pareiškimą pasiuntė į Pa-
ryžių, Romą, Londoną, ir pats
turėjo nuorašą... bet tas nuora-
šas per karą dingio. Daug raš-
tų nedingo, bet šis, pats svar-
biausias dingio ir gana.

O dabar telieka kalbėti apie
lektuvų, traukinių keliones, prieš
piet ir po piet, apie keptus viš-
čiukus. Gal atsimintina, kokias
kelnes apsimoję, kokias nusimo-
vė.

Gal meskim feljetonams ga-
minti medžiagą apie Klaipėdos
praradimą. Pakentėkim ir su to-

Ponia Winifred Cunningham iš Pittsburgho, Pa., pasgerėjo visoje Amerikoje savo kiaušinių deko-
ravimo menu. Ji naudoja vištos, žiurės, ančių ir net importuotus iš Afrikos žirafos kiaušinius,
kurios nupjautus ji parduoda nuo 1 iki 100 dol. Ji naudoja natūralius svogūnų lukštus, riešutus
ar uogų dažus.

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBA

Išrinkti direktoriai ir nauja
valdyba

Balandžio 15 d. įvykusioje
Chicago Lietuvos Tarybos me-
tinėje konferencijoje Chicago
Savings and Loan Assoc. sve-
tainėje buvo išrinkti 28 Tary-
bos direktoriai vieniems me-
tams. Direktorių sąrašas se-
kantis: Ignas Andrašiūnas,
Kristina Austin, Mikalina Ba-
ronienė, Juozas Baliūnas, Ele-
na Bučinskienė, Juzė Gulbinie-
nė, Adelė Gabalienė, Algis Ja-
saitis, Petras Jokubka, Alvydas
Jonikas, Teodora Kuzienė, Sta-
sys Mankus, Vincas Mankus,
Matas Naujokas, Julius Pakal-
ka, Pranė Pakalkienė, Casimir
Oksas, Mikas Pranėvičius, Al-
girdas Pužauskas, Rimas Šar-
ka, Juozas Sadūnas, Juozas Sko-
rubskas, Vladas Soliūnas, Kun.
Adolfas Stašys, Antanas Švit-
ra, Rimas Staniūnas, Jonas Va-
lakis ir Jonas Valkiūnas.

Naujai išrinktieji direktoriai
iš savo tarpo, trumpai pasitarę
išsirinko valdybą sekančiai:
Pirmininkas — Rimas Šarka,
4 vicepirmininkai: Julius Pa-
kalka, Kun. Adolfas Stašys, Mi-

kas Pranėvičius ir Jonas Val-
kiūnas. Išrinktas — Vladas
Soliūnas, vykdomojo sekre-
torium — Alvydas Jonikas, iš-
do sekretorium — Antanas
Švitra, Nutarimų sekretorium
Stasys Mankus, išdo globėjai
— Matas Naujokas, Teodora
Kuzienė, Juozas Sadūnas ir Juo-
zas Skorubskas.

Ivairios komisijos bus išrink-
tos sekančiame Tarybos susi-
rinkime. Koresp.

Gimdymų kontrolė kalėms ir katėms

Stanford universiteto chemi-
jos profesorius Washingtone
Dr. Carl Dierassi, kurs žymia
dalimi prisidėjo išrasti ir išvys-
kinti gimdymo kontrolės "piliu-
lę" moterims, dabar pasisakė
už tokios piliulės davimą ir su-
nimams, katėms bei kitokiems na-
miniams gyvuliams, pastebė-
damas esą nors reikalas yra
skubus ir būtinas, tačiau gy-
vuliams kontraceptyvai dar
nebūsi artimiausiais metais
pagaminti.

"NAUJENOS" KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BIČIULIS

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Čikagietės įspūdių oke-
puotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių
aprašymai, paimiti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista
150 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasikinės poemos "Metai" poet
Nado Rasteno vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK v.
tauto brožai, paliečiantys laiko Lietuvos valstybę ir jos kaimynų istoriją
211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas u-
kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar
piniginę perlaidą.

NAUJENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią
knygų spintą ar lentyną:

- K. Bielinis, PENKTIJAI METAI, gražiai įrišta, 592 psl. \$6.00
- K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl. \$6.00
- Prof. Vac. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, 1 tomas, gražiai
įrišta, 431 psl. \$7.50
- Prof. Vac. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTO-
RIJA, I dalis, 208 psl., įrišta — \$3.00, minkštais vir-
šeliais — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkš-
tais viršeliais — \$2.00
- Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. \$2.00
- Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl. \$5.50
- Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštais vir-
šeliais. \$5.00
- Juozas Liūdžiūnas, RAŠTAI, 250 psl. \$3.00
- P. Liūdžiūnienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ,
88 psl. \$1.00
- S. Michelsonas, LIETUVIŲ IŠEIVŲ AMERIKOJE, 297 p. \$5.00
- Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai įrišta 968
psl., dabar tik \$10.00

NAUJENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietu-
vių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis.
Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie
leidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovy-
klose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta
paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra
išryškėjęs nesikeičiantis komunistų klaidingumas pavergiant tautas ir
asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ.
Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose,
Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai ką ji ten matė, kokias
kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat
išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJU KILIMU | VILNIU. Kelionės į Lietu-
vą įspūdių. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Au-
toriaus pastabumą neapgauna inturisto ir agitropo propaganda bei
užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

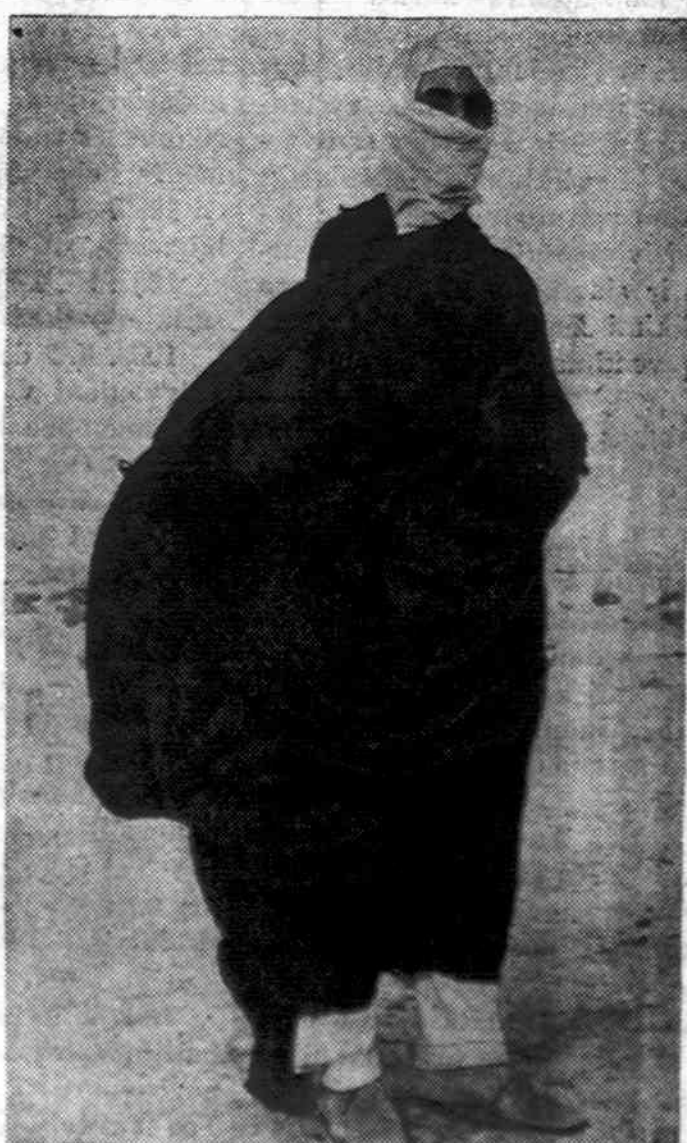
V. Maciūnas, VINCAS KREVĖ SAVO LAISKUOSE, 1944-54 m. 49
psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išeivijos kultū-
rinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juo-
kingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS
52 psl. \$1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridant
čeką ar piniginę perlaidą.

Amžinasis dykumų klajoklis arabas beduinas, kurį tūkstančiai gy-
vena Jordane ir kitose arabų šalyse.

Mes švenčiame 50 m. sukaktį
Mokame iki 6% Dividendus ir
dar duodame dovanų.

JEI PADESITE TAUPYMO SĄSKAITON \$100 ar daugiau, tai galėsite gauti šio-
tį 4 stiklus.

JEI PADESITE \$500 ar daugiau, tai iš 40 dovanų galėsite pasirinkti padažo šildytu-
vą, žvakių, patarnavimų lėkštes, dėžutę duonai, nerūdijamo plieno dubenį daržo-
voms maišyti, elektros laikrodį virtuvei ir daugelį kitų vertybių.

JEIGU PADESITE \$5,000 ar daugiau, tai iš 40 dovanų, galėsite pasirinkti rankinius
ir stalo laikrodžius, dakrono antklodę, radiją, foto aparatą, šildomą lėkštę, spir-
gintuvą, elektros keptuvą, Corning kavinuką ir daugelį kitų vertybių.

VIENTAI SĄSKAITAI VIENA DOVANA.

DARBO VALANDOS: Pirmadienį, antradienį nuo 9 ryto iki 4 po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 iki 6 val. vak. Penktadienį nuo 9 iki 7 val.
vak., o šeštadienį nuo 9 ryto iki 1 po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išsteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-4100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$8.00
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$8.00 per three months. Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	vienu mėnesiui	\$2.00
	Kanadoje:	
	metams	\$22.00
	pusei metų	\$12.00
	vienu mėnesiui	\$2.00
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	Užsieniuose:	
	metams	\$23.00
	pusei metų	\$13.00
	vienu mėnesiui	\$2.50
Dienraščio kainos:	Naujienos eina kasdien, šiek tiek sekma dienomis. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. Halmarket 1-4100.	
Chicagoje ir priemiesčiuose:		
metams	\$22.00	
pusei metų	\$12.00	
trims mėnesiams	\$7.00	
vienu mėnesiui	\$2.00	
Kitose JAV vietose:		
metams	\$20.00	
pusei metų	\$11.00	
	Pisnaga reikia siųsti patalpo Money Orderu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Armėnai siekia nepriklausomybės

Armėnijoje gyvenantieji ir po visą pasaulį išblaškyti armėnai siekia savo krašto laisvės ir nepriklausomybės. Armėnai turi seniausią kalbą ir seniausią savo tautos istoriją, bet jie šandien nebūtinai valstybės. Caro laikais buvo pasakojama, kad Maskvoje ir Petrograde gyveno daugiau armėnų, negu pačioje Armėnijoje. Panašiai galima pasakyti ir šandien: po visą pasaulį yra daugiau išsiblaškiusių armėnų, negu pačioje Armėnijoje.

Savo laiku stipri ir galinga tauta, valdžiusi didelius Tigro, Eufrato ir Mažosios Azijos plotus, šandien yra išdraskyta į kelias dalis. Armėnijos valstybę sunaikino į Mažąją Aziją įsiveržę mongolai ir persai. Dalį Armėnijos atėmė iš turkų rusų carai. 1918 metais armėnai sugebėjo paskelbti savo krašto nepriklausomybę ir veik du metu nepriklausomai tvarkyti savo reikalus, bet raudonajai armijai įsiveržus į Kaukazą, Armėnijos nepriklausomybė buvo sunaikinta ir paskelbta Armėnijos sovietinė respublika.

Šandien armėnai, kaip ir lietuviai, mini savo tautos praeitį romantiškai ir su širdgėla, nes žino, kad galingsnis priešas ne tik laiko paverkęs judrią ir darbščią tautą, bet sąmoningai naikina visą ilgą šimtmečių praeitį, falsifikuoja dokumentus ir stengiasi siaurinti pagrindines piliečio teises.

Dar penkis tūkstančius metų prieš Kristų, armėnai gyveno Urmijs, Vano ir Sevango ežerų srityse, kur teka Tigras ir Eufratas, Kuros ir Arako upės. Prieš penkis tūkstančius metų šias sritis buvo užplaukę europiečiai, susimaišę su vietos gyventojais ir davę pagrindą armėnų kalbai, kultūrai ir senoms kunigaikščių giminėms, šimtų metų valdžiusioms kraštą. Armėnų pirkliai važinėjo po visą pasaulį ir pardavinėjo šilko gaminius ir kitokias prekes.

Armėnų kalba yra indoeuropiečių kilmės, todėl joje yra didokas skaičius tų pačių elementų kokių turi ir baltų kalbos. Armėnų kalba turi dvi tarms. Viena tarinė labiau yra praplitusi dabar Irane gyvenančių armėnų tarpe, o antroji yra vartojama šioje Kaukazo kalnų pusėje gyvenančių armėnų. Armėnai yra katalikai, pirmieji išsivertė biblija į armėnų kalbą, bet jie yra tautiniai katalikai, seniai išsivertę svarbias tautines privilegijas.

Armėnai patikėjo rusų revoliucionierių skelbiamais laisvės principams, paskelbė Armėnijos nepriklausomybę ir bandė demokratiškai valdyti savo kraštą. Laisvi jie buvo tik iki 1921 metų, kai raudonoji armija išvalė nepri-

MŪSŲ RŪPEŠIAI IR UŽDAVINIAI

PAŽINIMAS TAUTOS PRAEITIES

P. STRAVINSKAS

Pažinimas savo tautos praeities ir mūsų šių dienų rūpestis ir tauta. Iš jų aiškėja mūsų tautos gerosios ypatybės, teigiamos būdo savybės, jos labai graži siela.

Kiekviena tauta savo praeities gyvenime turi tokių momentų, istorinių faktų ar įvykių iš kurių galima spręsti apie jos būdą, apie jos dvasinio gyvenimo savybės, apie jos dorybes.

Tokių momentų, faktų ir

klausomos Armėnijos valdžią, žmonių sudarytas įstaigas ir primetė armėnams sovietinę tvarką. Armėnai ilgus metus kalnuose prieš rusus vedė kovą, bet komunistų buvo nuginkluoti ir pavergti. Didokas armėnų skaičius sugebėjo pabėgti į Siriją, Libaną, Graikiją, Afriką, Indiją ir kitas valstybes.

Labai liūdnai armėnai prisimena žiaurias turkų žudynes, padarytas 1918 ir 1919 metais. Kars ir Ardahano provincijose gyvenantieji armėnai bandė nepriklausomai savo reikalus tvarkyti, bet turkiškai tas sritis skaitė savo žemėmis. Tuometinė turkų valdžia, nepajėgdama susitarti su armėnais, leido žiaurias žudynes. Turkijoje tuo metu buvęs JAV ambasadorius Henry Morgenthau tuos žiaurus turkų veiksmus matė ir protestavo. Vėliau jis vaizdžiai aprašė tą žiaurų laikotarpį. Buvo žudomi ne tik ginklus vartoti galintieji vyrai, bet moterys ir net vaikai. Ypatingai žiaurus buvo turkų vidaus reikalų ministras Talaat, įsakęs savo žinioje esantiems kariams nesigailėti turkų tautos priešų. Turkų prarastos žudynės stūmė visą pasaulį. Iš visų pasaulio kraštų buvo siunčiami protestai, bet jie Turkijoje buvusių armėnų neįsigeležė.

Armėnai yra išsiblaškę po visą pasaulį. Jų galima sukti kiekviename didesniame prekybos centre. Didokas jų skaičius gyvena Amerikoje. Bet dar daugiau armėnų yra kiekvienoje Artimųjų Rytų valstybėje. Jie verčiasi prekyba, moka kelis amatus. Armėnai stengiasi savo vaikus išmokyti. Armėnai yra išsiblaškę po pasaulį, bet nepasimetę. Jie kiekvieną metų primena pasauliui pavergtą tautą ir prašo pagalbos nepriklausomybei ir laisvei atgauti. Iš Libano ateinančios žinios tvirtina, kad armėnų jaunimas mokosi ginklų vartoti. Tremtyje esančių armėnų vaikai moka vaikščioti tiesiomis gretomis ir šaudyti spausito oro šautuvais, Libanas turi bėdos su arabų partizanais, norinčiais grįžti į žydų valdomą Palestiną, o dabar pėsčius įsivertė ir armėnų vaikai. Libano valdžia panoro arčiau ištyrėti reikala. Vienas armėnas trumpai šitaip tardytojui atsakė: — Jėgu mes turėtume ginkluotą jėgą, tai pasauliui jos nerodytume... ”

Armėnai nesimašo į Libano vidaus reikalus, bet jų pajėgumas šimtmečius būti vieningais visą laiką rūpinis savo krašto laisvę ir priminti pasauliui pavergtai tautai daromą skriaudą yra didelis dalykas. Armėnai yra įsitikinę, kad netolimoje ateityje turės baigtis svetima vergija. Laisvi bus ne tik rusų pavergti armėnai, bet turės atleisti varžtus ir kiti kaimynai. Kiekviena tauta turi teisę savarankiškai savo reikalus tvarkyti. Tokią teisę turi ir armėnų tauta. Armėnai vieni vargu pajėgs išsilaikinti iš sovietinio jungo, bet jeigu būtų galima lietuviams, ukrainiečiams, gruzinams ir kitiems rusų pavergtiems žmonėms suderinti savo pastangas, tai išsilaikymo vandan- da greičiau priartėtų.

džiū: „Is praeities tavo sūnūs ir įvykiai, laip pat ir mūsų istorinės asmenybės, iš kurių lietuviui yra ko pasimokyti, iš kurių matyti mūsų tautos didybę. Ar tokį vadovėlį dabar turime? Rodos, kad ne... Pasirūpinkime juo.

3) Dar toliau, svarbu, kad mūsų organizuotas jaunimas (kaip pvz., skautai, atletiniai, neolitunai) susidomėtų daugiau mūsų tautos praeities studijomis, aiškinimu tautos būdo, jos dvasinio gyvenimo savybių ir dorybių iš tautos praeities. Tuo tikslu galėtų būti organizuojami ir specialios tautos praeities studijų būreliai arba sekcijos; gautų būti ruošiamos jaunimui paskaitos, tiek nušviečiančios istorinius faktus, įvykius, tiek ir išryškink istorines asmenybes.

4) Čia daug galėtų mūsų jaunimui padėti ir kitos mūsų visuomeninės organizacijos, ypač taip gražiai savo veikla ir mokslineis studijomis besirėmiančios mūsų istorikų draugija, neseniai turėjusi Chicagoje savo suvažiavimą.

5) Mūsų spauda turėtų irgi reikšti kiek gyviau tautos praeities dėmesio vertybių faktų ir įvykių ryškumą, istorinių asmenybių prisiminimus, ypač dar iš netolimosios praeities ir neseniai mirusių. Gi ir aš, va, nelabai senai pateikiau Naujienoms mirusio Liet. Prezidento Aleksandro Stulginskio biografinius bruožus su jo asmenybės paryškintais, ir, pasakysiu, iš daugelio gavau gražių atsiliepimų, net šiltų padėkos žodžių. Iš to sprendžiu, kad žmonės tokių straipsnių laukia ir juos su noru skaito, jais domisi.

Todėl aš ir keliu čia mintį mūsų visiems plunksnos žmonėms, ypač gi mūsų istorikams pasiūlyti lietuvišką spaudą, joje daugiau rašyti apie mūsų tautos praeitį, apie istorinius faktus, įvykius ir istorines asmenybes. Tas veiks auklėjamai ir mūsų jaunimui.

6) Dar keliu mintį ir mūsų rašytojams pasirinkti istorines temas savo veikalams. Tik žinoma, tuose veikaluose neturėtų būti išraiškos istoriniai faktai ar įvykiai; irgi neturėtų būti jie tendencingai interpretuojami, klaidinant skaitytojus, dezorientuojant lietuvius, o kartais net įžeidžiant, kompromituojant, žeminant pačią mūsų tautą. Man labai nemalonu čia pasakyti savo atvirą nuomonę, pvz., apie mūsų rašytojo Vytauto Alanto raštus, kur taip neteisingai, tiesiog tautą įžeidžiančiai profaniškai aiškinama mūsų „protėvių revoliucija“, kaip neva pagonybė, nors ta religija nebuvo pagonybės, o tik savo rūšies panteiz-

mas; gamtos jėgų, o ne stebų garbinimas, kuo mes galėtume tik pasididžiuoti. Apskritai, tas mūsų „produktyvusis“ rašytojas rašė ir visai nusiraisė savo kūrinuose, kad tiesiog mums, lietuviams, skruostai iš gėdos kaista, tuos jo raštus beskaitant. Tik tiek žmogus ramintis, kad vieną kartą, savo 70 metų amžiaus sukaktį labai iškilmingai Chicagoje įžymų namuose atšventes ir ten savo paskaitoje šv. Pranciškaus gerbėjų bei sekėjų apsiselbęs, (gal net ir į tretininkus įstojęs) pagaliau liausis rašes savo pornografinius ir dar „protėvių religiją“ kompromituojančius bei mūsų krkščionybę žiauriausiai (gal net žiauriau, negu Vilniaus Niunka) puolančius romanus, net ir gavęs Chicagoje tėvų marionų „Nihil obstat“ su jų pusgengerio „Imprimatur“...

Atsiprašau, kad ši savo spaudos gabalėlį baigiu, rodos, nekaltu pajuokavimu, ir pasizadu prie šitos rimtos temos (dėl ty V. Alanto romanų) dar kita proga visai rimtai iš esmės pasisakyti. Reikalas rimtas, todėl ir kalbėti reik rimtai. Pajuokavimo čia dar neužtenka.

Čikaga tautų mozaika, ne tirkomasis puodas

Čikagieškis reporteris — fotografas Alan M. Tigay, apkeldamas miestą skersai ir išilgai, tvirtina, kad sena pasaka apie Čikagą kaip tautų tirkomąjį puodą yra tik pasaka, o tikrumo Čikaga yra margiausia tautų ir rasų mozaika.

Trys stambiausios tautinės grupės grupės yra lenkai, vokiečiai ir lotynai (meksikantai, portorikai ir kubiečiai); pastarųjų bendras skaičius jau siekia apie 500,000. (Lotynai yra plačiai užėmę ir tebeužima seniau lietuvių tirsčią gyventas apylinkes išilgai 18 gatvės iki Bridgeporto. Aštuonioliktąją gatvę nuo Halsted iki Ashland yra tiek meksikoniška, kad ir iškabos bei užrašai jau daugiau yra ispanų kaip anglų kalba).

Iš mažesniųjų tautinių grupių, kiniečiai (daugiausiai nuo Kanton) apie 12,000, skaičiumi, gyvena glaudžiai kiniškame kvartale Cermak ir Wentworth gatvių sankryžoje; arabai prie 50th st. ir Ashland ave.; žydai Rogers Parke ir Albany Parke; graikai Northsideje; japonai ir korėjiečiai išilgai Clark st.; ukrainiečiai išilgai Chicago avenue ir t. t. Kur gyvena švedai, lietuviai, filipinai, autorius nebenurodo, tik pastebi, kad randas iškabas ir užrašus tų tautybių kalbomis. Visa tai rodo, kad tautybės Čikagoje ne nyksta, o kiekviena savotiškai klesti.

JONAS BERTASIUS

TEISĖ AR SMURTAS?

Karui prasidėjus, buvęs nukeltas į Vladikaukazą, kame universitete dėstęs lotynų kalbą ir istorijos mokslą. Po karo atkeltas į S. S. Generalinio Štabo Karo Akademiją Kuibysėve prancūzų kalbai dėstyti. Tremtyje yra žmonių, kurie tvirtina, kad jų žinios A. Voldemaras dalyvavęs Teherano ir Jaltos konferencijose, kaip Stalino ekspertų komisijos narys. Skaitant, ar girdint tokius A. Voldemaro avantiūristinius žygius norisi net už galvos griežtis ir tikrai sunku, sveiku protu galvojančiam, patikėti, nes A. Voldemaras lietuviškos visuomenės buvo laikomas patrijotu Nr. 1.

Nėra tekę ką nors panašaus girdėti, kad S. S. jau užvaldytoje valstybėje pagavusi tos tautos didelį patriotą būtų parodžiusi tiek rūpestio, ceremonijų ir taip būtų globojusi, kaip tai padarė A. Voldemaro adresu. Tiek ir tiek turime davinį, kuomet daug menkesni tautų patriotai patekę Sovietų organų žinion buvo žiauriai kančiami ir pagaliai žudomi.

Reikia neužmiršti, kad A. Voldemaro įsakymu buvo nuteisti ir sušaudyti 4 Lietuvos komunistai.

Tikri A. Voldemaro pasitarnavimai Sovietų Sąjungai paaiškės tik tuomet, ku-

met bus atskleisti S. S-gos užsienio komisariate archyvai.

Tat ankstyvesniems tautininkams ir čia tremtyje Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio žmonėms, kurie A. Voldemarą laiko savo ideologu, garbės nariu, nebefleka nieko kito, kaip ir toliau, dar su didesniu užsipyrimu jį ir toliau garbinti, šlovinti, o visus jo avantiūristinius žygdarbius laikyti išgalvotomis „pasakėlėmis“.

Tat, pagaliau, kaip p. M. Kavolius atrodo, ar Tautos Vadas pasirinkdamas savo artimiausiu bendradarbiu prof. A. Voldemarą skaudžiai neapsiriko ir kiek tai buvo pasitarnauta gražesnei Lietuvos atečiai ir rezultate įvykusiame skaudžiam Lietuvos likimui?

PABAIGAI

Kasmet džiaugsmingai švenčiame Vasario 16-tos dienos sukaktį, kurios metu stengiamės išryškinti tą Tautos ryktį atgauti Nepriklausomybę. Neturėdami nei kariuomenės, nei ginklų, o vis tik dėka genialių Tautos vadų išmintimi ir kaimo šlaudinėse pastogėse sūbrėdusio jaunimo, buvo iškovota ir atgauta Laisvė.

Kyla klausimas, ar neturėtų taip pat rinkti kurią nors birželio mėnesio dieną, kuomet rinkdamiesi į tą liūdnąją sukaktį, kuomet buvo toji Nepriklausomybė prarasta. Greta politinių įvykių, reikėtų peržvelgti ir kitus Nepriklausomo gyvenimo trūkumus, klaidas ir panagrinėti, ar ne-

buvo kiti keli,ėjimų tai Nepriklausomybei išlaikyti ir kaip atieities kartos tokiais atvejais turėtų elgtis.

Turime daug pretendentių į vadus, kurie visus partinius susigrupavimus vyriausybės koalicijoje įžūdi valstybės santvarkos sustingimą, neveikimą, o ištikrųjų didesnio dirbtinio sustingimo vargu ar galėjo būti, kai įsivertė tautininkų partijos triumfas ir siautėjimas. Veikė karo stovis, nepatikimi žmonės buvo areštuojami, partijų veikimas griežtai draudžiamas.

Kad liaudininkus išstynus iš gyvenimo, tai mąginta ir Varpo spauslavę susprogdinti.

Du lietuvių kariuomenės leitenantai: Motieka ir Navakas kurie Gruodžio 17-tos naktį išlaužė M. Slezevičiaus buto lanką duris ir įsiveržė vidun privertė Ministerį Primininką sergantį apsiręgti ir išvėžė į Generalinį Štabą, šandien pasiškėjo, kad Motieka tarnauja raudonojoje armijoje generolo laipsnyje.

Žinovai tvirtina, kad tautininkų viešpatavimo laikais buvo susekti ir likviduoti net 7 ruošti perversmai, nes tautininkai buvo padvigubinę slaptosios policijos kadrus.

Perskaicius III-čiąjį St. Raštikių atsiminimų tomą, kuriame teipa tas paskutinis A. Smetonos viešpatavimo laikotarpis, kuomet tiek buvo rašoma ir skelbiama, kad turinie Tautos Vadą ir tautą gali bū-

ti rami, šurpas sukručia matant, kad ir Lietuvai gresiančius pavojus.

Per 22 Nepriklausomo gyvenimo metus net 22 kartus keitėsi Krašte Apsaugos ministrai ir dar daugiau kartų keitėsi kariuomenės vadai, ar jų pareigūnai kariuomenės štabo viršininkai. St. Raštikius rašo:

1939. IX. 4 dieną siūliau paskelbti mobilizaciją, A. Smetona nesutiko.

1939. IX. 17 dieną vėl pasiūliau. Buvo sutikta paskelbti tik dalinę mobilizaciją.

1939. X. 2 dieną kariuomenės vadui nedalyvaujant vyriausybė nutarė kariuomenę demobilizuoti.

Kitoj vietoj rašo: „Jei vis dėlto būčiau paliktas savo pareigose, tai galu tik pasakyti, kad mano sprendimai tikrai būtų buvę skirtingi“.

Paskutinis Krašto Apsaugos ministeris bėgdamas su A. Smetonos šeima į Vokietiją ir privažiavęs Kybartų pasienio perėnamajį punktą, sargybinių paprašius pakelti barjerą ir tiems nesutikus, iš to išgąstinto ginkluotą persoko per barjerą, palikdamas Respublikos Prezidentą kitoj pusėj. Tat jeigu ginkluotus ministerius, karis- kais nesugebėjo susitvarkyti su keliais sargybiniams, tai ko norėti, kad sugebėtų tvarkyti kariuomenės reikalus.

Latviai būvę pasiūlę sudaryti trijų Pa-

baltyjo Valstybių Sąjungą, bet A. Smetona, norėdamas išlaikyti neutralitetą, atsakė. Tos trys valstybės pavojaus atveju būtų galėjusios išstatyti virš ¼ milijono kariuo-

menę ir tokiu atveju vargu ar S. Sąjunga 1940. VI. 15 dieną būtų drįsusi Lietuvai statyti ultimatumą.

Latvijos prezidentas Ulmanis, kuomet jam buvo pasiūlyta gresiančio pavojaus akivaizdoje persikelti į Švediją, jis pasakė: Su Tauta kartu džiaugiamis, su Tauta kartu ir kentėsim.

Kas dabar mums tremtyje beliko daryti? Atsakymas. Būti kariais lietuviškojo žodžio, garbės, laisvės ir lietuviškos disciplinos.

Atsipalaiduokime nuo didelių asmenis-kumų.

Nieko brangesnio tremtyje negali būti apart VIENYBES idėjos ir apie tai reiktų stipriai pagalvoti kai kuriems mūsų organizacijų pirmūnams.

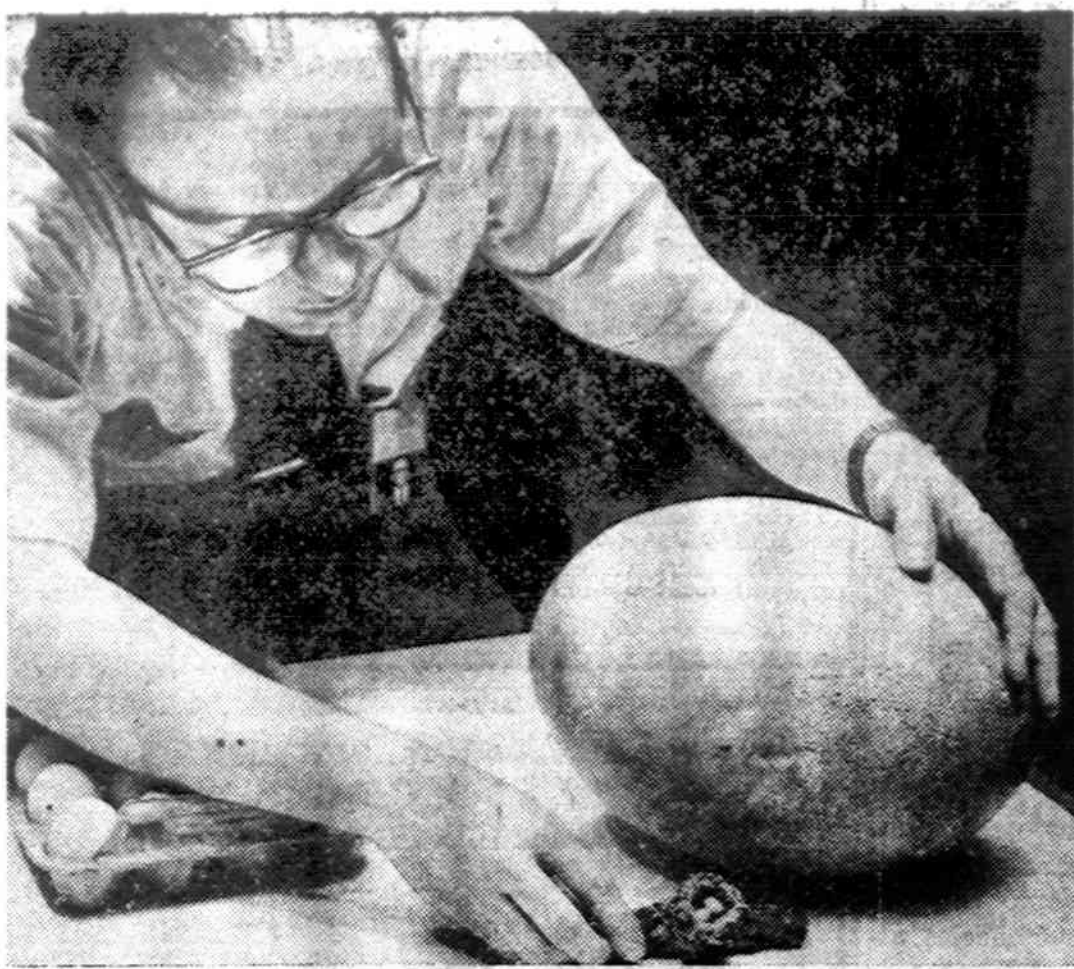
Kieno lietuviška širdis plaka, tas turi jaustis esąs Tautos tarnijoje, tai tas tikrai laikys savo pareigą rūpintis savo Tautos likimu.

A. a. M. Krupavičius klausia: ar dar yra tokios dūmplės, kurios pajėgtų įpūsti likusias žarijas lietuviškojo gyvenimo?

Išlikdami lietuviams, išlikome ir žmonėms, todėl visomis išgalėmis stiprinkime lietuviškos kultūros dinamizmą.

Galutina mano išvada: perversmas yra pateisinamas tik tuomet, kuomet jis atstato teisėtą buvimą ir grąžina Tautai suver-nines teises, jai vienai priklausiančias.

Pabaiga

Amerikos Gamtos Istorijos Muziejus New Yorke turi kiaušinių parodą, kurioje yra įvairaus dydžio kiaušinių. Didžiausias, kuris čia matomas su žalia parodytu kolibro lizdu, yra jau įvykusio paukščio kiaušinis, rastas Madagaskaro saloje prieš 50 metų. Dramblio paukščio kiaušinis sveria 15 svarų. Pats paukštis sverė 1,000 svarų.

Vis tie grybai kalti

Maisto ir Vaistų Administracija (FAD) Washingtono pranešė, kad tūkstančių tūkstančiai maisto produktų atšaukti iš krautuvų, kadangi prisibijoma, kad nebūtų apkrėsti grubuose pasitaikančiais botulizmo nuodais. Visi atšauktieji produktai būvę gaminti su grybais, paruoštais Fran Mushrooom kompanijos Revennoj, N. Y., kur apie 500,000 svarų grybų produkcija sulaukta. Toliau prane-

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BŪČIULIS

NAUJIENŲ VAJAUS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokią paramą, taip pat už atsiliepimus laiškais ir pareiškimais, kurie rado teigiamą atgarsį visu lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajuose pradžioje. Antrajame vajuose laikotarpį norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiama paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščio brangiausia dovana — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjant jų skaičiui būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienos savo tikslia informacija ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama būtų konkreti. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinėti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsiskirti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

Chicagoje, priemiesčiuose ir Kanadoje Naujienos metams — \$22.00, pusė metų — \$12.00, trims mėnesiams — \$7.00, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$20.00, pusė metų — \$11.00, vienam mėnesiui — \$3.00. Užsieniuose — \$23.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskiriant naujam skaitytojui.
☐ Užsakau Naujienas savo kaip dovana proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums nereikėtų siųsti raginimo.
☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDĖ IR VARDAS

ADRESAS

PAVARDĖ IR VARDAS

ADRESAS

Parašas

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patirtimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, SALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, saldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.
V. VALANTINAS

sieme suskaičiuoti dideli kiekiai paruoštų pakuotų ir konservuotų valgių, kuriuose tik buvo vartota šiek tiek tos firmos grybų ar grybų padažo. Tik Manisevičiaus košer produktai (For Passover Use) palikti neliesti.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Automobiliai galės suktis prieš raudonas šviesas

Chicago gatvių ir sanitacijos komisinerius McDonough leido išbandymui miesto 100 kryžgatvėse automobilių suk-

ti dešinėn kad ir raudonai šviesai esant. Illinois atstovas Gibbs ir senatorius Walker įteikė legislaturai bilį, kuri priėmus motoristai privažiavę raudonas šviesas ir momentui stabterę galėtų sukti ne tik dešinėn, bet ir kairėn. Įstatyme siūloma pėstiesiems griežtai uždrausti eiti skersai gatvės prieš raudonas šviesas, kad ir jokio gyvo trafiko nesant.

Chicago miestas turi 3.3 milijonus gyventojų ir turi 1.2 milijoną automobilių, autobusų, taksi, sunkvežimių ir motociklų.

Tokius įstatymus jau turi Kalifornija, Alabama, Arizona, Colorado, Florida, Havajai, Minnesota, Nevada, Oregon, Utah ir Washington. Indiana tokį priėmė šiemet, bet pradės galioti tik nuo 1974 metų liepos 1 dienos.

Kodėl mėsa brangi?

Kongresmanas Benjamin Rosenthal (D., N. Y.) pasakė, kad mėsos pakuotojai ir raguočių supirkėjai išleido daugiau kaip milijoną dolerių telegramams, siunčiamoms Kongreso atstovams prašant nebaluoti už mėsos kainų sumažinimą. "Jie atsiuntė Atstovų Rūmų nariams 135,000 telegramų, kuriuos jiems kaštavo daugiau kaip milijoną dolerių", patvirtino atst. Rosenthal.

Kriminalas Čikagoj

Chicago policijos superintendente James Conlisk naujausiu pranešimu, sunkiųjų kriminalinių nusikaltimų, tame tarpe žmogžudysčių, miestelį, lyginant su praėjusiais 1972 metais, šiemet padaugėjo 14.4 nuosimčiai. Tokių sunkių piktadarių vien per vasarą

Coney Island pramogų centras dar uždarytas, tačiau šie jaunuoliai, ilginde per sklybą tvoroje jau naudojami įvairių įrenginių malonumams.

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuvius.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

mėnesį. Chicagoje būta 15,199, o sausio mėnesį net 29,442.

Per vasario mėnesį būta 68 žmogžudysčių, 115 išprievartavimų, 869 ginkluoti užpuolimai, 983 apipėšimai, 3,362 įsilaužimai į gyvenamus namus, 6,081 apvogimai ir 2,718 automobilių vagystės.

Oak Lawn audros sukaktis

Praeitose Velykų išvakarėse, balandžio 21 d. sukako 6 metai kai 1967 m. tokią dieną per pietinį Chicago priemiestį Oak Lawn prasitę žiaurus 300 pėdų platumo tornadas, nugriaudamas ir iš savo tako nušluodamas viską — namus, medžius ir pasitaikiusius žmones, kurių tada žuvo 32 ir šimtai buvo sužeista.

Šiandien Oak Lawn, išilgai 95 gatvės, yra vienas geriausiai atstatusių priemiesčių ir tornado padarytų žaidžių nelikimo nežymės. Tornadas tada Oak Lawn padarė apie 50 milijonų dolerių nuostolių. Vien audros padariniais nuvalyti truko 8 mėnesiai.

Šiemet Velykų išvakarėse, taip pat balandžio 21 d. naktį irgi Chicago apylinkėse siautė smarki audros su perspėjimais saugotis tornadų, kurie tačiau šį kartą nuostolių nepridarė.

TRUMPAI

— "Pelkių žiburėlio" literatūrinė valandėlė, girdima per Margučio radiją tarp 8—9 val. vak., šį ketvirtadienį, balandžio 26 d., skiriama įdėmiai. Pirmojo daly ištraukos iš V. Pietario istorinės apysakos "Algimantas" skaitys jaunieji "Pelkių žiburėlio" dalyviai: Vilija Bilaišytė, Andrius Barauskas ir Romas Sakadolskis. Muzikinę palydą — Balio Pakšto.

— Bronius Babušis, Brooklyn, N.Y., parėmė vaju, užsakydamas vienam mėnesiui Naujienas Adelei Laužikienei, gyv. Atlantic Beach, New Yorko valstijoje.

— Ed. Varekojis persikėlė iš Gulfport į St. Petersburg, Fla.

— Medelių sodinimo šventė bus balandžio 27 d. su atitinkamomis programomis įvairiuose Chicago miesto parkuose. Pagrindinės iškilmės įvyks vidurdienį prie Michigan ir Madison gatvių Grant parke.

— John F. Burgess, Amerikos lietuvis, buvęs GOP Nationalities News redaktorius, pakviestas administracijos asistentu prie ACTION direkcijos. Respublikonų partijos Tautinių grupių tarybos konvencija įvyks gegužės 11—13 d. Sheraton Park viešbutyje, Washington, DC.

Ten įvykusioje Jaunųjų respublikonų tautinių grupių konvencijoje dalyvavo lietuvių atstovai.

— Field Muziejaus Simpson teatre bus rodoma kultūrinis filmas su aiskinimais apie Portugaliją, balandžio 28 d. 2:30 val.

— Mečys A. Šimkus, nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo tarpininkas Brighton Parko apylinkėje, išvyko atostogų. Grįš gegužės 21 d.

— Julius Witko, gyv. Naujienų kaimynystėje, pakartotinai įteikė Naujienų vajui 5 dol. auką.

— Ponia Helen Buchinskas, kartu su metine prenumerata atsiuntė vajui 10 dol. Vajaus komisija visiems rėmėjams ir kitų organizacijų veikėja,

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

TOOL MAKERS
LATHE HANDS
GRINDER HANDS

Pleasant working conditions.
COLUMBIA TOOL & GAGE CO.
1921 PICKWICK AVE.
GLENVIEW, ILL.
Call 729-4902

REIKALINGI PAGALBININKAI
Patyrę metalo apdirbimo fabrikuose. Puiki progą progresuoti. Nuolatinis darbas. Daug priedų. Susikabinti angliskai.
650 So. 28th AVE.
BELLWOOD, ILLINOIS

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

\$100 PER WEEK

Wanted experienced house keeper. In Winnetka. Live in, own room, TV, air condition. Other help employed. Two days off.
Ask for Mrs. GRAMM.
446-8175

SECRETARY

Rapidly growing sales dept. seeking secretary with min. 1 yr. gen. office exp. Typing shorthand or dictaphone req. Job includes variety of interesting duties. Exc. starting sal. Free Blue Cross + Blue Shield and Pension program.
Call Jim Pollard 243-6900
COMMERCIAL CAM DIVISION
An Equal Opportunity Employer

SECRETARY — RECEPTIONIST
Interesting position. Good typing skill and phone experience necessary. Hospitalization and other benefits. Salary commensurate with duties. Pleasant working conditions.
Japan Auto Parts Industries, Assn.
Call Mr. Oshikawa or Mrs. Berkman 346-1961

RECEPTIONIST — TYPIST
FOR ADVERTISING AGENCY.
We need an excellent typist with good phone voice. Excellent salary and benefits offered.
Call Mrs. BRIGGS
648-1199

GAL FRIDAY
To do light typing and who likes to work with figures. Small congenial office in new building. Convenient to Lake Street L and C & W downtown station. Free hospitalization and life insurance. Liberal vacation policy.
641-0884

HELP WANTED — MALE/FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių

"FIRST" NEEDS YOU!!

If you are mature, aggressive and can work

FULL TIME —

we have immediate openings for:

STOCK MEN and WOMEN

- ◆ Good starting salary
- ◆ 2 weeks vacation after 10 months
- ◆ Double Birthday Pay
- ◆ 7 More Paid Holidays and many more benefits including Profit Sharing.

JUNE BURNS

FIRST DEPARTMENT STORE

4810 N. Pulaski Rd.
286-2544

SALES EXECUTIVE

We need executive management personnel to fill top position in our corporation, Industrial Chemicals. Excellent income: \$11,500 — \$24,000, potential — bonus comm.
Mr. FUNK 887-0340
10:00 A.M. — 3:00 P.M.

BOOKBINDERS — LIBRARY MEN, EXPERIENCED

Women, Smythe Sewing Machine — automatic.

A & H BINDERY

117 W. HARRISON
922-8007

MISCELLANEOUS Įvairūs Dalykai

KAY'S PLACE

IR PIKNIKU VIETA

(buv. Liepos), 8236 Kean Ave., Willow Springs, Ill., siūlo nuomotį piknikams: Memorial Day — gegužės 28 d. ir Liepos 4 d., taip pat sekmadieniais — birželio 10, liepos 1 — 8 — 15 — 22 ir rugpjūčio 12—19. Taip pat yra dar neįnuomota bet kuriam seštadieniui. Kaina 60 dol.
Reikia įnešti 20 dol. rankpinigių.
Tel. 839-9584

kartu su metine prenumerata atsiuntė vajui 10 dol. Vajaus komisija visiems rėmėjams ir kitų organizacijų veikėja,

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Zemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Zemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIJS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMU VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RUSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

PIGIAI PARDUODAMAS medinis pajamų namas Marquette Parke. Po 6 val. vakaro telefonuoti 434-9583.

MŪRINIS 3 BUTAI

— 2 po 6 ir vienas 4 kambarių. Centralinis šildymas. 30 pėdų sklypas. 2 auto garažas. Dideli butai. Modernūs įrenginiai. Geriausiajį Brighton Parko vietoje.
\$36,500.

SIMAITIS REALTY

2951 W. 63rd ST. (prie Sacramento) Tel. 436-7878

CUSTOM BUILT

Spacious 3 bedroom home all brick. 1½ baths. Full basement. Call for appointment — By owner. 737-4308

GREITAM PARDAVIMUI

Puošnus 2 butų namas su apstatytu baldais butu angliskame beismante. Viskas atnaujinta ir labai gerame stovyje. Gerai Marquette Parko apylinkėje. Geros pajamos.
\$37,000.
Tel. 758-9287 arba 758-9304

BUY FROM OWNER

AND SAVE

The building will pay itself off in 10 years.
For information call 434-8469

PROFESIONALŲ IR BIZNIERIŲ DEMESIUI

6 kambarių mūrinis 18 metų bungalov ant 44 pėdų sklypo prie 77-tos ir vakarus nuo Kedzie. 1½ vonios. Spinduliuojanti karšto oro šiluma. Oro vėsinimas. Elektrinė virtuvė su visais įrengimais. Redwood medžių iškaltas žaidimų ir poilsio kambarys. Gera nuosavybė.

McKEY & POAGUE REALTOR

3145 WEST 63rd ST.
Tel. 737-5600

REAL ESTATE — OUT OF TOWN

Nuosavybės — kitur

FLORIDOJ — ST. PETERSBURG

IR APYLINKIŲ
Island Real Estate
4506 Gulf Blvd.
St. Petersburg Beach, FL 33706
Area code 813 362-1441
LAIMA JAKUSOVAS, brokeris

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapalis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Life and Casualty Co. Jan.

TERRA

Brangenybės, laikrodžiai, dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Pigūs automobilių draudimai

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir iludijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

SKAITYK IR KITAM PATARK

SKAITYTI DEMOKRATINI

DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

BUTŲ NUOMAVIMAS, ĮVAIRŲS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS, PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

PAVASARIS ATEINA

7 KAMBARIŲ GRAZUS švarus namas, 5 kamb. apačioj ir 2 viršuj, 2 vonios, įrengtas sausas beismontas, naujas gazu šildymas, aluminijaus langai, garažas. Greit galima užimti, arti mūsų ofiso. \$19,500.

8 KAMBARIŲ architektu moderni mūro rezidencija, 60' lotas. Mūro garažas. Gage Parke. \$33,500.

2 BUTŲ PUKIUS MŪRAS. Arti mūsų ofiso. Gazu šildymas. Daug priedų. \$30,000.

1½ AUKSTO MŪRAS. 2 butai — 5½ ir 4½ kambarių. Karpetai. Alum. langai. Moderni virtuvė. Gazu šildymas. Garažas. \$18,800.

10 BUTŲ 2 aukštų mūras. Arti Kedzie ir Parko. Apie \$15,000 pajamų. Galima gauti už \$70,000.

PRIES DEŠIMT metų, prieš Marquette Parką, statytas mūro lukusų pajamų namas, 5 ir 3 kamb. butai, karpetai, naujas garažas. Daug priedų — \$31,500.

6 KAMBARIŲ modernus medinis. Naujas gazu šildymas. Arti Margučio radio. \$15,800.

MODERNUS 6 KAMBARIŲ 14 metų mūras. Cent. oro vėsinimas. Įrengtas beismontas, baras, 1½ vonios. 40' lotas. Garažas. \$24,000.

PLATUS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina \$9,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visu rūšių namo apšildymo pečius air-conditioning vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuoti.

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

DEL AUKSTOS KOKYBES KAINOS

IR SAJINGUMŲ NAMŲ REMONTO DARBUOSE

Stogu dengimas. Vandens utekėjimo vamzdžių, Tuckpointing — mūro sutvirtinimas ir valymas — Mūrininko, staliaus, cemento ir dažytojo darbai. Veltui įkainavimas. Skambinkite dabar.

AL BELEAKUS. Tel. 238-8656

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9927

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobilių išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Gerbaciauskas, sav.

SIUNTINIAI Į LIET